

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 3. De subsidio charitativo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tum Ecclesiastici (etsi forte subiectio, quam superioribus, & Prælatibus Ecclesiasticis à subditis sic præscribi non possit, ut nulli omnino subsint, c. *Nulla ratione, dist. 93.*) videtur tamen posse respectu hujus determinati, & simpliciter quoad recognitionem per alicujus pensionis præstationem; ad 6. negativè responderet Abbas in c. *Venerabilis. 24. de Censibus n. 3.* at in hoc textu id non dicitur; sed solum, quòd Ecclesia etiam Civitatis teneatur procurare Episcopum visitantem; & quamvis in cit. c. *pastoralis* dicatur, esto per Episcopum aliqua Ecclesia pleno jure liberata daretur Regularibus, adhuc non censeri remissum cathedraticum, & hoc non venire in generali dispositione; non tamen dicitur Episcopum id non posse remittere, si exprimeret specificè illius remissionem; ad 7. R. quòd non, per c. *Inter cætera. 10. 3.* ubi postquam exactiones Episcoporum, quas à Parochialibus Presbyteris Gallia faciebant, reprobatae sunt, & statutum ne ultra duos solidos sibi exigant, subiungitur: *Monasteriorum tamen Basilicis ab hac solutionis pensione se junctis.*

§. 3.

De subsidio charitativo.

3450 **S**upponend. Episcopis concessam esse facultatem à subditis suis colligendi quandoque aliquod subsidium, seu auxilium pecuniarium, ex rationabili, & manifesta causa; constat 1. ex c. *Cum Apostolus. 6. de censibus §. prohibemus* ibi: Prohibemus etiam, ne subditos suos tallis, & exactionibus Episcopi gravare præsumant, *sustinemus autem pro multis necessitatibus, quæ aliquoties superveniunt* (ut si manifesta, & rationabilis causa extiterit) *cum charitate moderatum ab eis valeant auxilium postulare;* cum enim dicat Apostolus, *non debent filii thesaurizare parentibus, sed parentes filiis; multum longe à paterna pietate videtur. si Prepositi subditis suis graves existant, quos in cunctis necessitatibus, Pastoris debent more fovere;* *Archidiaconi vero, sive Decani, nullas exactiones, sive Tallias in Presbyteros, seu Clericos exercere præsumant;* ubi not. per tallias, vel tallas intelligi vectigal aliquod, vel similes pensiones, ut notat Pereyra in *Elucidar. n. 1273.* Hujus subsidii petendi facultas Epi-

scopis concessa reperitur in c. *Conquerente 16. de offic. ordin. relato supr. n. 3449.* item in Clement. 1. de excessibus Prælatorum. §. *in exigendo*, ibi: *in exigendo insuper ab ipsis* (nimirum Regularibus exemptis) *ipsorumque subditis, subsidia charitatis excedunt nimium contra eos, & insolitas, ac indebitas ipsis contra jura exactiones imponunt: novos census, & indebita onera Parochialibus imponunt Ecclesiis, in quibus exempti jus obtinent patronatus. &c.*

Not. autem hoc subsidium, secundum 3451 Hostiensem, & alios, in cit. c. *Conquerente* vocari *charitatis* auxilium, quia à principio ex charitate peti debebat, non per vim extorqueri, ut colligitur ex c. *Ex parte*, de censibus, & appellatur *subsidium*, quia sicut *subsidiaria actio* datur, quando deficit propria, & specialis actio, ut in *S. fin. Instit. ad L. Aquil. & in S. fin. ubi Gloss. Instit. de interdicit.* ita hoc subsidium petitur, quando reditus propriae Ecclesiae non sufficiunt pro oneribus incumbentibus; non obstante autem, quòd hoc subsidium dicatur *charitatis*, consequenter non *justitia*, vel alterius obligationis; ubi tamen subsistit manifesta, & rationabilis causa illud exigendi, poterit Episcopus sibi subiectos, indebitè reluctantes, ad id præstandum, etiam per censuras compellere, ut tradunt Doctores communiter apud Barbi. *cit. n. 4.* ubi enim ejusmodi manifesta, & rationabilis causa urget, charitas obligat ad succurrendum, non minus, quam tempore necessitatis cum Eleemosynam indigentibus; his permisis:

Prima quæstio est, quibus concessum sit 3452 exigere subsidium charitativum? id concessum esse Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, seu Primatibus, ex cit. c. *Conquerente*, & c. *Cum Apostolus, §. prohibemus*; quod verum est etiam de Episcopis *electis solum, & confirmatis*, esto nondum consecratis, cum hæc facultas non fundetur in potestate ordinis. 2. Capitulo sede vacante, per Glossam in c. *Cupientes, §. ad hæc, de Elect. in 6. V. aliunde*, 3. Cardinalibus in Ecclesiis suorum titularum, ubi Episcopalia jura obtinere. c. *Querelam, de Elect. 4.* Legatis Papæ, quibus commissum est officium plenæ legationis in sua Provincia; nam in hac possunt omnia, quæ illius Episcopi. 5. Prælatibus Episcopo inferioribus, jure

Hhh hh 3 com-

communi non concedi; secus privilegio, si quod habent, vel consuetudine, quamvis Barboſa *cit. n. 29.* cum Calderino cenſeat, Præpoſitum totius ordinis Regularis, poſſe huiusmodi ſubſidium petere à Monafteriis ordinis ſui pro ſumptibus neceſſariis ad gubernationem ordinis; ſi aliunde ratione Præfecturæ non habet bona, quæ ad hoc onus ſuſtentandū deſtinata ſufficiant. Not. autem Archiepiſcopū, Patriarchas, & Primates à Clericis ſuæ provinciæ (qui ſunt extra ipſius Dioceſim) non poſſe exigere ſubſidium charitativum; ſic Azor *cit. c. 14. q. 5.* Episcopum autem, quando à Clero ſuo exigere vult charitativum ſubſidiū, debere facere *cum conſilio Capituli ſui, & etiam ipſorum Clericorum*, per text. in c. *Novit*, & in c. *quanto*, de his quæ fiunt à Prælatiſ. Not. 2. Vicario generali non concedi hanc facultatem ſine ſpeciali mandato Episcopum, ac proinde in generali mandato, quod accipit à ſuo Episcopum, hanc non contineri; ſic Azor *cit. q. 5. V. Vicarius*; ſecus eſt de Coadjutore dato Episcopum à Papa, vel Eccleſia Cathedrali, per c. *Is, cui, de Elect. in 6. & c. ſu. de ſupplend. neglig.*

3453 Altera quæſtio eſt, ex quibus cauſis exigi poſſit ſubſidium charitativum? & quòd non, niſi cauſa ſit manifeſta, & rationabilis, ne nimirum coeteroquin ſubditi graventur plus, quàm par eſt, ut conſtat ex c. *Conquerente* cit. c. *Cum Apoſtolus, §. prohibemus* & c. *Inter Cœtera*, de quo in ante dictis. Quanam autem dicatur manifeſta, & rationabilis cauſa quoad intentum? nihil in iure definitur, adeoque arbitrio Iudicis relinquendum exiſtimat Gloſſa, V. *rationabiles*, in dict. *§. prohibemus*. Cœterum rationabilis cauſa, dictum ſubſidium exigendi ſecundum Doctores communiter cenſetur 1. ſi urgeat ſolutio debitorū, quæ contraxit Episcopum pro iure ſuæ Eccleſiæ defendendo, non ſolvendorum comòde ex bonis Eccleſiæ; ſic Imola in cit. c. *Conquerente*. Deinde, ſi Episcopum fecit magnas expenſas in negotiis comunibus pertractandis ſuæ Dioceſis; Innocent. in c. 1. de ſtat. Monach. tertio, ſi Episcopum iter facere debeat ad Papam, Cæſarem, vel Regem ob commune bonum, vel totius Eccleſiæ, vel ob bonum ſuæ Eccleſiæ, aut Dioceſis; ſic Ancharanus Clem. 1. de Exceſſib. Prælator. quarto ſi Episcopum emit rem magni momenti ad conſervatio-

nem ſuæ Eccleſiæ neceſſariam, ſic Imola in cit. c. *Conquerente*.

Quinto, ſi Episcopum viſitet limina Apoſtolorum, ut juſjurandum impleat. c. *Ego enim, de Jurejur. & coll. ex c. ea, que de cenſib. ſexto* ſi iter facere debeat ad Concilium generale, c. *Placuit diſt. 18. quod extendit Innoc. cit. in c. 1. de ſtat. Monach.* ſi ire debeat ad Concilium provinciale; ſeptimo, ſi fecit expenſas alicujus momenti in adventu Imperatoris, Regis, vel Principis, præſertim, ſi ab eo habeat regalia; quo tamen caſu ſubditi non debent nimium gravari. Archidiacon. in c. *unic. 10. q. 21.* Advertendum tamen, non ſufficere cauſam *eſſe rationabilem* ſecundū ſe, ſed, requiri ſimul, *eſſe manifeſtum*, quòd hic & nunc in re adſit talis cauſa; quare, ubi ſolummodo dubium, aut incertum eſt, dari talem cauſam, qua juſtificetur petitio, dubia ſolum, & incerta eſt obligatio ſubveniendi charitativè.

Sub opinione eſt, an Episcopum hoc ſubſidium iure poſſit exigere, ſi fecit expenſas ad ſolvendam annatam, quæ ſolvi conſuevit, cum Episcopum, vel Antifiteſ promovetur? aut, cum fecit expenſas ad electionem ſuam in Curia Romana proſequendam? In hac quæſtione aliqui affirmant, aliqui negant apud Azor p. 2. l. 9. c. 14. q. 4. *§. dubia quæſtionis negantem*; niſi conſuetudo exigendi pro tali caſu ſit recepta, vel bona Episcopum ad ea non ſufficiant pro annata: de expenſis autem litis res magis ambigua eſt, ſi enim impugnetur electio, nondum habet juſ certum.

Tertia quæſtio eſt, à quibus perſonis ſubſidiū charitativum poſſit exigi? & poſſe regulariter tantum à ſuis ſubditis, ut conſtat ex iuribus relatis à n. 3452. quo nomine veniunt Clerici, & Eccleſiæ ſuæ Civitatis, ac Dioceſis, non autem Laici, 10. q. 3. c. *quia cognovimus* ibi: *quia cognovimus, Episcopum per Parochias ſuas, non Sacerdotaliter, ſed crudeliter deſervire, & dum ſcriptum ſit* (forma eſt otoregi, neque ut dominantes in Clero) *exactiones Dioceſi ſuæ, vel damna infligant, ideo cenſemus*, (excepto, quòd veterum conſtitutiones à Parochiſ habere jubent Episcopum) *ut alia, que illis hucusque præſumpta ſunt, denegentur*, hoc eſt, *neque in angariis Presbyteri, aut Diaconi, neque in aliquibus fatigentur indictionibus;*

bus, ne videamur in Ecclesia Dei Exactiones potius, quam Dei Pontifices nominari; hi vero Clerici tam locales, quam Dioecesiani, qui se ab Episcopo gravari cognoverint, querelas suas ad Metropolitanum deferre non differant; & Metropolitanus non moretur ejusmodi presumptiones coercere.

3455 2. non veniunt Regulares, & Monasteria; nam exactio charitativi subsidii est de lege *Dioecesana*, & non jurisdictionis, ex dict. à n. 3431. & tenet Barbof. p. 3. de potest. Episc. alleg. 87. n. 45. & cum eo Bellacini. in tract. de subsid. charitat. q. 28. Cochier de jurisd. ordin. in exemptos p. 1. q. 25. n. 8. & alii; sed Regulares, & Monasteria exempta sunt à lege Dioecesana; defumunt hoc aliqui ex 16. q. 1. c. Ne pro cuiuslibet. 37. sed ibi de hoc non est expressè sermo, alii ex c. 1. de statu Monachorum, ubi Gregorius Pontifex ad Archi-Episcopum Neapolitanum: *alicui monasterio, inquit, nec tu, nec Presbyteri tui, præter diligentiam discipline, aliquid molestie inferatis; aut, si quid illic pro diversorum devotione accesserit, vobis vindicare æstimetis; cum Monachis sibi servientibus debeat proficere, quid quid à fidelibus taliter offerri contingit.* Cæterum clarius id ostendimus l. 1. tit. 1. a. n.

3456 Dices: in Clemente 1. & 2. de censibus, dicitur: *Religiosos debere solvere jura Episcopalia, & subire onera, nisi se tueri possint speciali privilegio Pape, & consuetudine;* ad hoc respondet Barbofa cit. ibi sermonem esse de monasteriis habentibus Ecclesias Seculares sibi subjectas, quæ Ecclesiæ, antequam monasterio subicerentur, solvere consueverant Episcopo tale subsidium charitativum, & alia jura Episcopalia; ac proinde censetur unita Monasterio cum suo onere, cum quo transivit res, c. Pastoralis, de decim. c. quia Monasterium, de relig. domib. pro quo ibidem refert P. Azor p. 2. l. 9. c. 14. q. 6. Cochier cit. n. 9. r. 2. nec in prima, nec in secunda Clementina de Censibus sermonem esse de subsidio charitativo, sed de procurationibus in visitatione; Cæterum, quod spectat Ecclesias unitas Regularibus, qualiter illæ teneantur ad jura Episcopalia præstanda, diximus à n. 3441.

3457 3. Subsidio charitativo non est locus relate ad personas, & Ecclesias exemptas;

cum exigi possit solum à subditis, quod maxime procedit, si exemptio sit data cum plena libertate; id enim importat exemptionem non modò à jurisdictione, sed etiam ab omnibus, quæ sunt de lege Dioecesana, inter quæ charitativum subsidium numeratur, ut supra dictum est, sic Bellencinus cit. q. 32. n. 8. Cochier q. 9. n. 1.

Præter hæc not. Episcopis non esse facultatem exigendi subsidium charitativum à Clericis, nullum beneficium Ecclesiasticum habentibus; esto sint opulenti in bonis patrimonialibus; cum illud subsidium debeatur solum ex bonis Ecclesiasticis; nec à Clericis inopià pressis, & pauperibus, (censentur autem pauperes, qui ex suis beneficiis nihil habent, nisi commodum, & honestum victum, alias enim nimium gravarentur) nec à Clericis habentibus quidem beneficium, sed nullos ex illo fructus ex temporum injuria, vel simili causa secus est, si fructus non habeat suâ culpa v. g. propter excommunicationem, vel suspensionem; sic Azor cit. §. quid item. si autem duo litigent de beneficio, liberum est Episcopo subsidium exigere, à quo maluerit; sed si is, qui solvit, vincatur ab adversario, jure compensationis uti poterit, & ab altero tantum repetere, si locus sit compensationi, existentibus nimirum circumstantiis ad hoc requisitis.

Et quoniam hoc subsidium solvi debet Episcopo à personis Clericorum, ratione suorum beneficiorum, juxta dict. c. Conquerente, & c. Cum Apostolus (ut tradunt communiter Navarrus in tit. de Censibus, Sayrus in Floribus, eod. &c.) inferri potest, quòd ex fructibus, oblationibus, & elemosynis, quæ dantur ad opus fabricæ, non solvatur decima, neque subsidium; quia ista non sunt fructus beneficiorum; arg. L. in agris, ff. de acquir. rerum domin. nec percipiuntur per beneficiatum; sed, per deputatum ad opus fabricæ; ita Extravag. unica. §. de Elemosynis, de decimis, ubi Glossa V. beneficiorum.

Quæstio ulterior est, an Rector Ecclesiæ, habens in una Dioecesi suam Ecclesiam, & in altera suas possessiones, & prædia, solvere debeat subsidium Episcopo, in cujus Dioecesi est Ecclesiæ; r. quod sic; nam hujus titulo debetur subsidium à Clerico ex dict. sup. si autem Papa alicui assignet pensionem ex alieno beneficio cum immunitate

ab onere *subsidii*; totum subsidium præstat Rector beneficii; præsumitur autem hæc immunitas, si eam assignet in alimentis; hæc enim immunitas sunt à Contributionibus; sic Azor cit. *§. si queras*. Quoniam autem quandoque causa communis pietatis eriguntur domus hospitales, de his etiam queri potest, an Episcopus jure ab illis exigere possit subsidium? *v. 1. posse*, si habeant titulum beneficii Ecclesiastici. 2. non posse, si sine auctoritate Episcopi erecta sint, quia sic sunt domus laica; 3. si erecta sint auctoritate Episcopi, & sint hospitalia Ecclesiastica, non tamen beneficia, probabilius est, non posse; nam solum *jus visitandi* non facit *jus exigendi* subsidium; cum etiam hospitalia laica, saltem post mortem Fundatoris, visitare possit Episcopus, quando in ipsa fundatione non exclusus est, ut notat Puring de *Relig. domib. n. 26.* & tamen ab illis subsidium exigere non possit.

3461 Quæstio altera est unde solvendum sit hoc subsidium? *v. quod tantum ex fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum*; non autem ex distributionibus quotidianis; nam hæc, nomine fructuum, seu reddituum Ecclesiasticorum non veniunt, teste Barbol. de *offic. Episcopi alleg. 84. n. 44. per fructus* autem intelliguntur redditus, quos Clerici percipiunt ex suis beneficiis; & sub his non venire distributiones quotidianas, de quibus fit mentio c. *licet de præbend. & vocantur manualia beneficia c. olim. de verbor. signific. item victulia c. de cætero. de cleric. non resid.* sunt portiones, quæ debentur quotidie Clericis beneficiariis eò, quod statim horis intersint officii divinis. Unde nomen habent ex eo, quod pro certarum horarum varietate in singulos quotidie distribuuntur, ita, ut qui Missæ interest, certam sibi fructuum portionem vendicat; qui matutinis, aliam certam; & sic de reliquis, ita tradit Pereyra in *Elucid. n. 1310. §. obventionum*, ubi distinguit has à distributionibus simpliciter, dicens: *distributionum* appellatione absolute venire anniversaria defunctorum, ut tenet Moneta tract. de *distrib. p. 1. q. 3. n. 12.* Secus *distributionum* appellatione, ut docet Tuschustom. 2. *lit. D. conclus. 511. num. 2.* quid quid in oppositum dicant multi apud Barb. *appell. 75. num. 2.* Quotuplices

sunt hujusmodi distributiones? late explicat Azor *p. 2. lib. 7. quæst. 3.*

Ex his de dicitur, hoc subsidium solvendum esse ex Capellanis, quæ sunt beneficia Ecclesiastica, non autem debentur ex Capellania Laica, licet possideatur à Clerico; quia ejus proventus non sunt redditus *Ecclesiastici* per se, sed tantum per accidens, ratione personæ, ut not. Castropal. *22. 13. D. 1. p. 6. num. 1.* nam alias ex omnibus bonis vinculatis, ratione Missarum, deberetur subsidium, licet non sint bona ullius Ecclesiæ. 3. debentur ex Capellanis Ecclesiasticis etiam ad nutum amobilibus (quia earum bona sunt per se Ecclesiastica, seu verè sunt bona Ecclesiæ) esto fundator dispoverit, ne solvatur subsidium, sic Garcia apud Castropal. cit.

ARTICULUS III.

De Procuracionibus.

3462 Tertia pars Rubricæ hujus tituli est de *procuracionibus*, quo nomine veniunt ex expensæ, quæ præstari debent illis Prælati, quibus ex officio incumbit visitare Ecclesias, sive seculares, sive Regulares. Cum enim visitantes, spiritualia feminent in utilitatem Ecclesiarum, quas visitant, meritò ab eisdem præstantur procuraciones, & temporalia in sustentationem; nam, qui spiritualia seminar, non est magnum, si metat carnalia, seu temporalia, cum nemo cogatur suis stipendiis militare, juxta Apost. 1. ad Corinth. 9. & habetur etiam in c. *Cum ex officii. 16. de præscript. de quo c. dicemus à infra.*

§. Unicus.

An, & qualiter solvi debeant procuraciones, & quid veniat hic nomine illarum?

3463 Ante resolutionem not. 1. *procuraciones* non præstari in pretium correctionis, aut visitationis, hoc enim foret simoniacum, cum illi actus sint actus jurisdictionis spiritualis, sed tanquam debitum stipendium laboris, & alimentorum, quamvis enim Prælati, quorum est visitatio activa, habeant sufficientes redditus aliunde